

Grabben som blev arkitekt

LINKÖPING

Han har restaurerat nära 400 kyrkor och är arkitekten bakom Gamla Linköping. Nyligen fyllde 75 klättrar Ture Jangvik fortfarande omkring i kyrktorn runt om i Sverige.

Hela andra våningen i Jungfru Lovisas hus i Gamla Linköping doftar av blommor från Tures 75-årsdag. Lägenheten är smakfullt inredd. Det syns att det bor någon med sinne för inredning här.

— Kakelugnen är från 1752. Den är lika gammal som huset, förklarar Ture Jangvik. Jungfru Lovisas hus, som en gång var ett privat hotell, revs 1952 och ett år senare byggdes det upp i Gamla Linköping. Midsommar samma år flyttade Ture Jangvik och hans familj in. Det var vid den tiden då Gamla Linköping höll på att formas som bäst. Men historien om Ture Jangvik började tidigt.

Gedigen utbildning

Han föddes i Göteborg där han tillbringade sina barn- och ungdomsår. Redan som åttaåring begav han sig ut för att upptäcka staden och de vackra gamla husen.

Han såg till att han fick en gedigen utbildning. Ture studerade vid Slöjdföreningsskolan, i dag Högskolan för design och formgivning. Han tillhörde en liten grupp som fick specialutbildning i inredning av gamla hus.

— Jag hade turen att få undervisning innan funkisen kom. Därefter slutade man att undervisa om gamla tekniker. Många av de kunskaper som jag fick ta del av då är bortglömda i dag.

Han praktiserade hos glas- och träslutare, plåtslagare, rörkonstruktörer och målare för att fördjupa sina kunskaper.

Därefter fick han anställning vid drätselkontoret i Göteborg. Där fanns arkitektbyrå som ansvarade för många av de hus som Ture en gång gått och beundrat.

Speciellt arbete

Redan nu började han få väner inom arkitektvärlden runt om i landet samt utomlands. Normannen Kristian Bjerknes som stod bakom skapandet av

det Gamla Bergen, en norsk motsvarighet till Gamla Linköping, och Erik Lundberg, professor i svensk konsthistoria och arkitekturhistoria, är några av dem han nämner.

1944 kom Ture Jangvik till Linköping. Det var inte meningen att han skulle stanna här. Men efter att ha ritat Vasa-skolan, Kungsbergsskolan och Södra Linnéskolan blev han erbjuden att mycket speciellt arbete.

Polltikern Lennart Sjöberg hade motlignerat om uppdraget av Gamla Linköping. Motiven fick bifall och arbetet började. Till arkitekt utsågs Ture Jangvik.

Flyttade 80 hus

Tillsammans med Lennart Sjöberg och snickaren Henrik Alexandersson arbetade han med skapandet av Gamla Linköping.

— 1949—1976 flyttades sammanlagt nära 80 hus. Hela tiden gällde det att hitta tekniska lösningar på problem som uppstod, rätt material måste användas, rätt färger och så vidare. Utan den undervisning i gammal byggnadsteknik som jag fått hade det aldrig gått.

Under 1950-talet började Ture Jangvik intressera sig för renovering och restaurering av kyrkor. Under alla år har han restaurerat nära 400 kyrkor i hela landet. Av Linköpings stifts 225 kyrkor har han gjort i ordning 150.

Årtiondena efter 1950-talet blev mycket intensiva och fyllda med arbete. När det blev dags för Ture att gå i pension valde han att fortsätta sitt arbete. Till för ett och ett halvt år sedan arbetade han heltid, i dag knappt halvtid. Just nu håller han bland annat på att renovera Appuna kyrka.

— För att kunna restaurera en kyrka måste man förstå vad den används till, man måste kunna förstå bildspråket som har sin grund i bibeln, nyanserna och innerligheten samt känna sig engagerad i den kristna tron.

— Svårigheten för många yngre är att det inte finns någon utbildning som innehåller praktisk teologi, konst, kulturhistoria och de gamla tekniker som användes vid byggandet förr.

Klättrar i kyrktorn

Ture Jangvik vet att han har många kunskaper som är på väg att försvinna. Han har bestämt sig för att skriva ner sina erfaren-

tiskt gehör för satsningen. Efter det att Lars Murgård hastigt avlidit engagerade Sjöberg ingenjören Ture Jangvik, som sedan 1944 innehade en tjänst på stadsarkitektkontoret. Hans första insats för Gamla Linköping blev att 1949 slutföra den av Murgård påbörjade uppmätningen av Huitfeldtska gården inför dess flyttning. Ture Jangvik kom sedermera att, under Sjöbergs cheftid, mäta upp och dokumentera flertalet av de byggnader som skulle flyttas till Gamla Linköping samt att framställa och svara för ritningarna vid återuppförandet. Tillsammans med Lennart Sjöberg svarade Ture Jangvik för ledningen av byggnadsarbetena. Ture Jangvik kom att under sextio- och sjuttio-talen spela en framträdande roll.

Ture Jangvik är en av männen bakom Gamla Linköping. Han har också sedan 1950-talet renoverat kyrkor.

enheter. — Det enda som jag ångrar är att vi var så dåliga på att dokumentera. Flyttningen av husen till Gamla Linköping skulle gå så fort att ingen hann skriva ned berättelserna om huse

— Varje gång vi skulle riva ett hus kom människor och berättade vilka som hade bott i husen, hur de levde och andra spännande anekdoter.

Ture drar sig inte för att klättra omkring i kyrktornen men börjar känna av att han håller på att bli gammal.

— Jag vet att döden närmar sig och det är klart att jag tänker på det, speciellt eftersom min hustru är sjuk. Men jag känner ingen rädsla för döden.

— Jag besvärar ibland av att jag har svårt att komma ihåg. Jag kan också känna mig gammal när jag ser förändringar runtomkring mig.

— På min tid var skolan inte bara en plats där man skulle ta till sig kunskap. Skolan skulle också fostra individen. Bland en del unga finns det i dag en ton av ansvarslöshet som jag inte tycker om.

Fågelsång

Vid sidan av arbetet har Ture varit mycket naturintresserad, fåglarnas sång har alltid fängslat honom.

Klassisk musik har också alltid haft en viktig plats i Tures

liv. Under många år har Ture och några goda vänner regelbundet samlats för att lyssna på klassisk musik.

Den här dagen hörs dock varken fågelkvitter eller klassisk musik. Det är tyst i Gamla Linköping. Vädret är inte tillräckligt bra för att turisterna ska slänta på gatan utanför. Bara tuff-tuff-tågets signal hörs in till matsalen där Ture Jangvik sitter och berättar om sina minnen och framtidsplaner.

ANNIKA PETERSSON

ÖC 1993.08 30

Linköping
Personhistoria
Ture Jangvik

Min älskade Make,
vår käre Far, Svärfar,
Morfar och Farfar

Ture Jangvik

* 13 augusti 1918

har i dag lämnat oss, syskon,
övrig släkt och vänner i stor
sorg och saknad.

Linköping,
den 15 januari 1999

BRITTA

Agneta och Lars Göran

Carl Fredrik

Karolina och Gustav

Johanna och Martin

Tomas och Asta

Karl-Johan

Anna Maria, Karin

*Kunskap som inte leder till
handling är död kunskap.*

Välkommen att delta i be-
gravningsgudstjänst med
nattvard i Linköpings dom-
kyrka fredagen den 29 janua-
ri kl 14.00.

Minnesord

Ture Jangvik

Vår klubbs doyen och för-
grundsman är borta.

Ture Jangvik föddes i Göte-
borg 1918 och var tidigt målin-
riktad mot arkitekturket. Efter
studier med specialinriktning på
renovering av gamla hus fick
han anställning vid drätselkon-
toret i hemstaden. 1944 kom
han till Linköping. Här ritade
han bland annat några skolor.
Mot slutet av fyrtioalet utsågs
han till arkitekt för det då beslu-
tade projektet Gamla Linkö-
ping. Han medverkade sedan
under många år vid planering
och genomförande av denna vår
klenod.

Under 1950-talet började han
intressera sig för renovering och
restaurering av kyrkor. Han
kom att ägna sig åt detta ända till
sjuttiofemårsåldern. Han hann
med att restaurera nära 400 kyr-
kor i hela landet.

Vid sidan av arbetet hann han
också odla sina fritidsintressen.
De innefattade naturupplevel-
ser, ornitologi, konsthistoria
och musik.

Han var också föreningsmän-
niska och kyrkopolitiker.

Ture Jangvik blev rotarian i
Linköping-Malmen Rotary-
klubb 1969 och blev vår char-
terpresident 1982.

Genom åren har han varit vår
chefsideoolog, rådgivare och
meste föreläsare. Han förmedla-
de rotarykunskap och föreläste i
skilda ämnen, oftast med histo-
risk eller kulturhistorisk anknyt-
ning.

Han var en äkta rotarian, en
idealist och en rak karaktär med
stora krav på sig själv. Han upp-
trädde självständigt men visade
också god samarbetsförmåga.
Han hade en utpräglad känsla
för kamratskapets betydelse.

Ture Jangviks mångåriga gär-
ning har verksamt bidragit till att
stärka och utveckla vår klubb.

Han var en rättskaffens före-
gångsman och en god kamrat.

Saknaden är stor men hans
minne skall leva.

För Linköping-Filbyter
Rotaryklubb
ÅKE GAMBE